

КУЛЬТУРА 9

Лекція #15:

СКУЛЬПТУРА

ВСТУП

- ❖ Різьба, або скульптура, це рід зорового (visual) мистецтва (art) з тривимірним представленням (that is three dimensional).
- ❖ Це мистецтво виконується (is made by) вирізуванням (carving) у матеріалі, або витисненням (molding) твору з матеріалу.

❖ Матеряли які вживали, і вживають скульптори це переважно:

❖ камінь – мармур (marble), Ґраніт (granite), вапняк (limestone)

❖ метали: бронза (bronze), мідь (copper), чавун (cast iron)

❖ глина або теракота (clay or terracotta), пластер/Ґіпс (plaster)

❖ дерево

❖ кістка

❖ ікла

❖ Скульптури створюють різними формами:

А. великого розміру пам'ятника (monument) чи статуї, для публичного показу.

Б. малої фігурки для приватного вжитку.

В. декоративних прикрас вирізьблених на матеріялі.

❖ Різьба ділиться на:

А. твори які стоять вільно (are freestanding), наприклад статуї.

Б. твори, які прикріплені (attached) до задньої стінки або плити – і які називаються барельєфи або плоскорізьби (bas-relief).

Нам'ятки різьби далекої давнини

- ❖ найстарші знайдені різьби в Україні сягають часів давньої кам'яної доби (10,000 – 15,000 років тому), це жіночі фігурки із костей мамута

➤ 15,000 до н.е., село Мізин, Чернігівська обл.

Трипілья

- ❖ ужиток фігур та різблення із глини, особливо жінок / богинь
- ❖ глечики, обличчя та інші різьби

Грецькі колонії

- ❖ над Чорним Морем, грецькі колонії залишили дуже багато скульптур та різьби.
- ❖ Багато статуй грецьких богів та богинь, деякі вироблені в Грецію чи інших колоніях, інші виробу грецьких мешканців Криму.

Грецькі хлібороби

➤ Богиня Кибела, Симферопіль

➤ Нагробок, Ольвія

1

4

2

3

5

СКИТИ

- ❖ металеві (бронзові, срібні та золоті) вироби, особливо вази із різьбленими на них фігурками
- ❖ висока майстерність мистців показується у цьому різьбленні

СЛОВ'ЯНИ

- ❖ В данині, багато різьбилося із дерева. На жаль, немає знайдених зразків цієї різьби.
- ❖ Проте, залишилися деякі приклади різьби перед християнських богів з каменя

- Ідол, різьблений з дерева, Волинь

➤ Світовид, Київ

➤ Збруцький
Світовид

Степовики

❖ кочовики (половці, печеніги, та інші) котрі мандрували дикими степами, часто насипали великі кургани / могили, де ховали померлих. На верху могили, часто залишали велетенські кам'яні фігури, «степові баби», як пам'ятку померлим.

➤ Половецька баба

➤ Половецька баба, Запоріжжя

© Sergey Lazarev | All rights reserved. You may not use this photo | 24ukr.com

➤ Половецькі баби, м. Дніпро

КНЯЖА

ДОБА

- ❖ Хоча в охристиянські часи, різьба розповсюджена по цілій Україні, із Княжої Доби залишилося дуже мало прикладів різьби.

➤ Плоскорізьба,
Київ

➤ плоскорізьба Михайлівського
Монастиря, Київ.

- ❖ різьблена орнаментация переважно знаходилася по кам'яних частинах церков, на мармурових плитах, капітелях колон і в порталах.
- ❖ Переважно це орнаментация у формі плетінки, хрестів, голубів, руба, ягня.
- ❖ Східня (православна) церква відкинула ужиток статуй, щоб берегти проти ідолопоклонства.
- ❖ Теж дуже різьблені саркофати князів та бояр.

➤ саркофат кн. Ярослава Мудрого, Собор св. Софії, Київ

Середновіччя

- ❖ Різьба романського та ґотичного стилів доходить в Україну поволі із Західньої Європи, але з'являється у скульптурні орнаментациї церков та костелів в містах Галич, Чернігів, та інших західно українських міст.
- ❖ Переважно це плетені орнаментациї капітелів колон і порталів.
- ❖ Ґотичний стиль приніс теж реалістичні зображення людей та надприродних істот, які прикрашували фасади церков.